STANOWISKO PRZEDSTAWICIELI JEDNOSTEK AKADEMICKICH KSZTAŁCĄCYCH PSYCHOLOGÓW w sprawie projektu ustawy o zawodzie psychoterapeuty oraz samorządzie zawodowym

(druk sejmowy nr 1345)

Jako przedstawiciele środowiska akademickiego odpowiedzialnego za kształcenie psychologów z uwagą śledzimy prace nad projektem ustawy o zawodzie psychoterapeuty. Dostrzegamy potrzebę ustawowego uregulowania tego zawodu, określenia zasad uzyskiwania kwalifikacji oraz zapewnienia wysokich standardów wykonywania psychoterapii. Jednocześnie uważamy, że dla zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i wysokiej jakości opieki proponowane rozwiązania powinny uwzględniać dorobek psychologii i medycyny, standardy kształcenia akademickiego oraz spójność regulacji dotyczących zawodów związanych ze zdrowiem psychicznym.

Środowisko akademickie od wielu lat podejmuje działania na rzecz podnoszenia jakości kształcenia psychologów. Znalazły one odzwierciedlenie w pracach nad standardem kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu psychologa. Pięcioletnie studia magisterskie, obejmujące 300 punktów ECTS, stanowią spójny proces zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Kształcenie to opiera się na dorobku psychologii jako dyscypliny naukowej oraz aktualnych wynikach badań empirycznych, a jego jakość podlega systematycznej ocenie.

Na uczelniach przyszłych psychologów kształcą zarówno nauczyciele akademiccy prowadzący badania naukowe, jak i doświadczeni praktycy, którzy łączą wiedzę akademicką z codzienną pracą zawodową. Dzięki temu studenci poznają nie tylko współczesne teorie i metody postępowania, lecz także uczą się rozumienia złożonych mechanizmów funkcjonowania człowieka, krytycznej oceny wyników badań oraz wykorzystywania wiedzy naukowej w praktyce. Programy studiów obejmują m.in. psychologię rozwoju, procesy poznawcze i emocjonalne, psychologię osobowości i społeczną, psychopatologię, metodologię badań, psychometrię, diagnozę psychologiczną oraz etykę zawodową. Poszczególne obszary wiedzy tworzą wzajemnie powiązaną całość, stanowiącą podstawę dalszego rozwoju kompetencji zawodowych.

Nieprzypadkowo przyjmujemy, że nawet ukończenie trzyletnich studiów pierwszego stopnia na kierunku psychologia nie stanowi wystarczającego przygotowania do samodzielnego wykonywania zawodu psychologa. Kompetencje zawodowe rozwijają się stopniowo, a ich uzyskanie wymaga nie tylko określonej liczby godzin zajęć, lecz przede wszystkim realizacji całościowego programu kształcenia. Przygotowywane standardy kształcenia psychologów mają dodatkowo zapewnić odpowiednią jakość tego procesu, w tym wymagania dotyczące kadry dydaktycznej, organizacji zajęć praktycznych i sposobów weryfikacji osiąganych efektów uczenia się.

W naszym przekonaniu pięcioletnie studia psychologiczne zapewniają niezbędne kompetencje w zakresie funkcjonowania psychicznego człowieka, psychopatologii, diagnozy oraz naukowych podstaw oddziaływań psychologicznych. Stanowią one fundament dalszego specjalistycznego szkolenia psychoterapeutycznego. Podkreślamy przy tym, że ukończenie studiów psychologicznych samo w sobie nie uprawnia do samodzielnego prowadzenia psychoterapii, która wymaga dodatkowego, zaawansowanego szkolenia specjalistycznego, praktyki i superwizji.

Nie kwestionujemy możliwości uzyskiwania kwalifikacji psychoterapeuty przez absolwentów innych kierunków studiów. Uważamy jednak, że konieczna jest w takich przypadkach rzetelna weryfikacja kompetencji psychologicznych i uzupełnienie stwierdzonych braków przed rozpoczęciem właściwego szkolenia psychoterapeutycznego. Samo posiadanie tytułu magistra, niezależnie od ukończonego kierunku, nie oznacza bowiem zdobycia wiedzy niezbędnej do rozumienia procesów psychicznych, mechanizmów powstawania zaburzeń czy zasad oceny funkcjonowania psychicznego człowieka.

Zmieniony projekt ustawy przewiduje kurs przygotowawczy obejmujący podstawy psychologii i medycyny. Choć rozwiązanie to stanowi próbę ujednolicenia przygotowania kandydatów, nie może zastąpić wieloletniego, systematycznego kształcenia psychologicznego. Rozumienie funkcjonowania człowieka, jego rozwoju, mechanizmów regulacji emocji i zachowania, procesów poznawczych, relacji społecznych oraz psychopatologii wymaga pogłębionego przygotowania. Nie chodzi wyłącznie o liczbę godzin, lecz o zakres, ciągłość i wzajemne powiązanie zdobywanej wiedzy.

Chcemy wyraźnie podkreślić, że kształcenie akademickie i szkolenie psychoterapeutyczne pełnią odmienne, wzajemnie uzupełniające się funkcje. Studia psychologiczne zapewniają szerokie podstawy naukowe i zawodowe, natomiast szkolenie psychoterapeutyczne służy zdobywaniu specjalistycznych umiejętności prowadzenia psychoterapii. Żaden z tych etapów nie powinien być traktowany jako zamiennik drugiego. Wymagania wobec kandydatów powinny uwzględniać ich wcześniejsze, zweryfikowane kompetencje, bez konieczności ponownego realizowania tych samych treści.

Zwracamy również uwagę na znaczenie naukowych podstaw kształcenia i praktyki psychoterapeutycznej. Współczesna pomoc w obszarze zdrowia psychicznego powinna opierać się na aktualnej wiedzy naukowej, wynikach rzetelnych badań oraz systematycznej ocenie skuteczności i bezpieczeństwa stosowanych oddziaływań. Istotna jest także umiejętność krytycznej oceny dowodów naukowych i uwzględniania potrzeb oraz sytuacji osoby korzystającej z psychoterapii. Za szczególnie ważne uznajemy zatem udział przedstawicieli środowiska naukowego, w szczególności psychologii, w opracowywaniu oraz ocenie standardów kształcenia psychoterapeutów.

Standardy szkolenia psychoterapeutów powinny określać nie tylko liczbę godzin zajęć, lecz także wspólne, weryfikowalne efekty uczenia się, niezależnie od podejścia psychoterapeutycznego. Powinny one obejmować m.in. rozumienie psychopatologii, umiejętność oceny problemów klinicznych, rozpoznawania wskazań i przeciwwskazań do psychoterapii, monitorowania jej przebiegu i ewentualnych niepożądanych skutków, rozpoznawania sytuacji zagrożenia i granic własnych kompetencji oraz współpracy z innymi specjalistami. Jakość szkolenia wymaga odpowiednio przygotowanej kadry, właściwej organizacji praktyk i staży klinicznych oraz rzetelnej weryfikacji kompetencji końcowych, także praktycznych. Jednakowe wymagania jakościowe i zasady akredytacji powinny obowiązywać wszystkie podmioty szkolące, niezależnie od ich statusu organizacyjnego. Akredytacja i ocena jakości szkolenia powinny być niezależne od interesów finansowych podmiotów prowadzących szkolenia, z przejrzystymi mechanizmami przeciwdziałania konfliktom interesów. Konieczne jest rozdzielenie funkcji szkoleniowych, akredytacyjnych i egzaminacyjnych oraz odróżnienie odpowiedzialności samorządu zawodowego za standardy wykonywania zawodu od niezależnej oceny przygotowania do jego wykonywania. Podmioty prowadzące szkolenie nie powinny samodzielnie oceniać jego jakości ani kompetencji własnych absolwentów.

Istotne jest także zachowanie spójności regulacji dotyczących zawodów psychologa i psychoterapeuty. Po wielu latach starań uchwalono ustawę o zawodzie psychologa, a równolegle prowadzone są prace nad szczegółowymi standardami kształcenia na kierunku psychologia. Trudno byłoby uzasadnić sytuację, w której z jednej strony państwo określa coraz bardziej szczegółowe wymagania dotyczące przygotowania psychologów, a z drugiej dopuszcza uzyskiwanie częściowo zbieżnych kompetencji zawodowych bez zapewnienia porównywalnych podstaw wykształcenia kierunkowego. Uzyskanie kwalifikacji psychoterapeuty nie może oznaczać nabycia uprawnień do wykonywania czynności zastrzeżonych dla zawodu psychologa, w szczególności w zakresie diagnozy psychologicznej, opiniowania i orzekania psychologicznego. Podobnie dyplom psychologa sam w sobie nie uprawnia do samodzielnego prowadzenia psychoterapii. Oba systemy kwalifikacji powinny uwzględniać odrębność kompetencji, zakres odpowiedzialności zawodowej oraz bezpieczeństwo osób korzystających z pomocy.

Nie występujemy przeciwko rozwojowi psychoterapii ani potrzebie uregulowania tego zawodu. Doceniamy dorobek środowisk psychoterapeutycznych oraz znaczenie specjalistycznego szkolenia, doświadczenia praktycznego i superwizji. Zależy nam natomiast na rozwiązaniach, które będą respektowały dorobek różnych środowisk, uznawały znaczenie wykształcenia kierunkowego i zapewniały porównywalny poziom kompetencji niezbędnych do odpowiedzialnej pracy w obszarze zdrowia psychicznego.

W związku z powyższym postulujemy:

1. Uznanie kompetencji psychologicznych zdobywanych podczas pięcioletnich studiów psychologicznych za niezbędny fundament specjalistycznego szkolenia psychoterapeutycznego, którego nie może zastąpić krótki kurs przygotowawczy.
2. Określenie i rzetelna weryfikacja kompetencji psychologicznych kandydatów po innych kierunkach studiów oraz zapewnienie uzupełnienia stwierdzonych braków przed rozpoczęciem właściwego szkolenia psychoterapeutycznego.
3. Uwzględnianie wcześniej osiągniętych i zweryfikowanych efektów uczenia się podczas pięcioletnich studiów psychologicznych przy określaniu wymagań kwalifikacyjnych, bez ponownego wymagania potwierdzonych już kompetencji. Wspólny standard kompetencji końcowych powinien obowiązywać wszystkich kandydatów.
4. Zapewnienie spójności przepisów regulujących wykonywanie zawodów psychologa i psychoterapeuty, z poszanowaniem odrębności ich kompetencji zawodowych oraz bez rozszerzania uprawnień psychoterapeutów na czynności zastrzeżone dla zawodu psychologa.
5. Zagwarantowanie udziału przedstawicieli środowiska akademickiego, w szczególności psychologii, w opracowywaniu, aktualizowaniu oraz ocenie standardów kształcenia psychoterapeutów, przy niezależnej i przejrzystej ocenie jakości szkolenia.

Jako środowisko odpowiedzialne za kształcenie przyszłych psychologów uważamy za szczególnie ważne, aby rozwiązania ustawowe pozostawały zgodne z aktualną wiedzą naukową, uznawały znaczenie wieloletniego przygotowania akademickiego i tworzyły spójny system kwalifikacji zawodowych. Dalsze prace legislacyjne, prowadzone z udziałem przedstawicieli środowisk naukowych i zawodowych, powinny prowadzić do wypracowania rozwiązań służących zarówno wysokiej jakości kształcenia, jak i bezpieczeństwu osób korzystających z pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej.

W imieniu sygnatariuszy stanowiska
prof. dr hab. Małgorzata Lipowska
Dyrektor Instytutu Psychologii
Uniwersytetu Gdańskiego

Signed by / Podpisano przez:
Małgorzata Anna Lipowska
Uniwersytet Gdański
Date / Data: 2026-11-24 16:16

Załącznik: Wykaz sygnatariuszy stanowiska

STANOWISKO PRZEDSTAWICIELI JEDNOSTEK AKADEMICKICH KSZTAŁCĄCYCH PSYCHOLOGÓW w sprawie projektu ustawy o zawodzie psychoterapeuty oraz samorządzie zawodowym

WYKAZ SYGNATARIUSZY

Lp.	Uczelnia	Osoby reprezentujące jednostki kształcące psychologów
1	Akademia Ateneum w Gdańsku	prof. dr hab. Waldemar Tłokiński, rektor
2	Akademia Finansów i Biznesu Vistula	dr Aleksandra Jędryszek, prof. uczelni, dziekan Wydziału Nauk Społecznych
3	Akademia Łazarskiego	dr Anna Kaźmierczak-Mytkowska, prodziekan Wydziału Medycznego kierunku Psychologia
4	Akademia Medyczna Nauk Stosowanych i Holistycznych	dr Jakub Adamczewski, kierownik Katedry Psychologii
5	Akademia Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych	prof. dr hab. Mieczysław Plopa, dziekan Wydziału Psychologii
6	Akademia Nauk Stosowanych w Elblągu	Teresa Kubryń, dyrektor Instytutu Pedagogiczno-Językowego
7	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej	dr hab. Łukasz Baka, prof. uczelni, Instytut Psychologii
8	Akademia Tarnowska	prof. dr hab. Maria Kielar-Turska dr hab. Janusz Zdebski, prof. uczelni dr Piotr Pudło, kierownik Katedry Psychologii
9	Akademia WSB	dr Katarzyna Zborowska, prodziekan Wydziału Nauk Stosowanych
10	Gdańska Akademia Medyczna Nauk Stosowanych	dr hab. Tomasz Lech, prof. uczelni, Wydział Psychologii dr Dorota Janikowska-Hołoweńko, Wydział Psychologii
11	Gdański Uniwersytet Medyczny	dr hab. Magdalena Błażek, prof. uczelni, kierownik Katedry Psychologii
12	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze	dr Marcelina Szewczuk-Sadowska, dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych
13	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	dr hab. Joanna Chwaszcz, dyrektor Instytutu Psychologii
14	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	dr hab. Monika Mak, kierownik Zakładu Psychologii Zdrowia w Katedrze Psychiatrii
15	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „Pomerania" w Chojnicach	dr Magdalena Grochulska, rektor
16	Społeczna Akademia Nauk z siedzibą w Łodzi	dr Jonathan Britmann, prof. uczelni, Katedra Psychologii
17	Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach	dr Marek Graczyk, prof. uczelni, dziekan Instytutu Psychologii
18	Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	dr Katarzyna Gibek, dziekan Wydziału Nauk Społecznych i Filologii
19	Uniwersytet Gdański	prof. dr hab. Michał Harciarek, dziekan Wydziału Nauk Społecznych prof. dr hab. Małgorzata Lipowska, dyrektor Instytutu Psychologii
20	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	dr hab. Mariusz Urbański, prof. uczelni, dziekan Wydziału Psychologii i Kognitywistyki
21	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	prof. dr hab. Przemysław Bąbel, prodziekan ds. naukowych Wydziału Filozoficznego prof. dr hab. Józef Maciuszek, dyrektor Instytutu Psychologii Stosowanej dr Bożena Gulla, zastępczyni dyrektora Instytutu Psychologii Stosowanej

Lp.	Uczelnia	Osoby reprezentujące jednostki kształcące psychologów
22	Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie	dr hab. Elżbieta Napora, prof. uczelni, kierownik Katedry Psychologii dr hab. Alicja Kalus, prof. uczelni, członek Rady Dyscypliny Psychologia
23	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	dr hab. Jolanta Góral-Półrola, prof. uczelni, prodziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii
24	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	prof. dr hab. Magdalena Żemojtel-Piotrowska, dyrektor Instytutu Psychologii dr Dominik Gołuch, prodziekan ds. kształcenia Wydziału Psychologii
25	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	dr hab. Alicja Malina-Drygas, prof. uczelni, dziekan Wydziału Psychologii
26	Uniwersytet Łódzki	dr hab. Katarzyna Walęcka-Matyja, prof. uczelni, dyrektor Instytutu Psychologii
27	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	prof. dr hab. Aneta R. Borkowska, dyrektor Instytutu Psychologii
28	Uniwersytet Medyczny w Lublinie	dr hab. Marzena Samardakiewicz, prof. uczelni, kierownik Zakładu Psychologii
29	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	dr hab. Adam Tarnowski, prof. uczelni, dyrektor Instytutu Psychologii
30	Uniwersytet Opolski	prof. dr hab. Aleksandra Rogowska, dyrektor Instytutu Psychologii
31	Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie	dr hab. Ewa Gurba, prof. uczelni, kierownik dyscypliny psychologia
32	Uniwersytet Pomorski w Słupsku	dr Grzegorz Piekarski, prof. uczelni, dyrektor Instytutu Pedagogiki i Psychologii dr Maria Aleksandrovich, zastępczyni dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii
33	Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego	dr Kinga Łagowska, kierownik Katedry Psychologii
34	Uniwersytet Rzeszowski	dr hab. Edyta Łuszczki, prof. uczelni, prorektor dr hab. Andrzej Łukasik, prof. uczelni, kierownik Katedry Psychologii
35	Uniwersytet SWPS	dr hab. Robert Balas, prof. uczelni, dziekan Wydziału Psychologii w Sopocie prof. dr hab. Tomasz Grzyb, dziekan Wydziału Psychologii we Wrocławiu prof. dr hab. Edward Nęcka, dziekan Wydziału Psychologii w Krakowie prof. dr hab. Paweł Ostaszewski, dyrektor Instytutu Psychologii dr Anna Ziółkowska, prof. uczelni, dziekan Wydziału Psychologii i Prawa w Poznaniu prof. dr hab. Wojciech Dragan, przewodniczący Komitetu Psychologii PAN dr hab. Jolanta Życińska, prof. uczelni, dziekan Wydziału Psychologii w Katowicach dr hab. Hanna Bednarek, prof. uczelni, dziekan Wydziału Psychologii w Warszawie
36	Uniwersytet Szczeciński	dr hab. Magdalena Chęć, prof. uczelni, kierownik Katedry Psychologii Klinicznej i Psychoprofilaktyki Instytutu Psychologii
37	Uniwersytet Śląski w Katowicach	dr hab. Michalina Ilska, prof. uczelni, dyrektor Instytutu Psychologii
38	Uniwersytet VIZJA	dr hab. Konrad Janowski, prof. uczelni, rektor

Lp.	Uczelnia	Osoby reprezentujące jednostki kształcące psychologów
39	Uniwersytet w Białymstoku	dr hab. Małgorzata Niesiobędzka, prof. uczelni, kierownik Zakładu Psychologii Społecznej, Edukacji i Rozwoju
40	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	dr hab. Beata Krzywosz-Rynkiewicz, prof. uczelni, kierownik Katedry Psychologii Klinicznej, Rozwoju i Edukacji
41	Uniwersytet Warszawski	prof. dr hab. Kamil Imbir, dziekan Wydziału Psychologii prof. dr hab. Anna Szuster-Kowalewicz, p.o. prodziekan ds. nauki Wydziału Psychologii dr hab. Kamilla Bargiel-Matusiewicz, prof. uczelni, prodziekan ds. studenckich Wydziału Psychologii
42	Uniwersytet Wrocławski	dr Tomasz Frąckowiak, dyrektor Instytutu Psychologii prof. dr hab. Piotr Sorokowski, przewodniczący Rady Dyscypliny Naukowej Psychologia
43	Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku	dr hab. Anna Kalinowska-Żeleźnik, prof. uczelni, dziekan Wydziału Społeczno-Humanistycznego
44	Uniwersytet WSEI w Lublinie	dr Małgorzata Artymiak, prof. uczelni, dziekan Wydziału Psychologii i Pedagogiki dr Monika Baryła-Matejczuk, prof. uczelni, dyrektor Instytutu Psychologii i Pedagogiki
45	Uniwersytet Zielonogórski	dr hab. Iwona Grzegorzewska, prof. uczelni, dyrektor Instytutu Psychologii

Signed by / Podpisano przez:

Małgorzata Anna Lipowska
Uniwersytet Gdański

Date / Data: 2026-11-24 16:17